

Toelichting bij het Besluit van de Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart omtrent het verstrekken van informatie afkomstig uit de walradarketen Westerschelde, in uitvoering van artikel 3 van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake het aanleggen van een walradarketen langs de Westerschelde en haar mondingen

Algemeen

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake het aanleggen van een walradarketen langs de Westerschelde en haar mondingen, van 29 november 1978 (hierna Walradarverdrag), vermeldt in de aanhef dat deze overeenkomst verlangt maatregelen te treffen ter uitvoering van en ter aanvulling op het Verdrag van 23 oktober 1957 regelende de verlichting en de bebakening van de Westerschelde en haar mondingen.

In de loop der jaren is de walradarketen geëvolueerd naar een volwaardig verkeersbegeleidingssysteem voor de “Vessel Traffic Services” (VTS).

Hierbij werd rekening gehouden met de Resolutie A.857(20) houdende richtlijnen voor verkeersbegeleiding voor de scheepvaart van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) van 27 november 1997. Recent werd deze IMO-resolutie vervangen door de IMO-Resolutie A.1158(32) van 15 december 2021. Bijkomend werd bij de verbetering van de voorzieningen in de loop der jaren ook rekening gehouden met de relevante documenten van de Internationale Associatie voor Autoriteiten voor Maritieme Navigatiehulpmiddelen en Vuurtorens (IALA).

Artikel 3 van het Walradarverdrag bepaalt dat: *“Informatie van welke aard ook, die uit de in artikel 1 bedoelde walradarketen beschikbaar komt, kan niet dan met de toestemming van en onder de voorwaarden bepaald door de Permanente Commissarissen van Toezicht op de Scheldevaart van beide landen, aan derden ter beschikking worden gesteld.”.*

Momenteel is artikel 3 van het Walradarverdrag uitgevoerd in de Regeling van de Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart inzake openbaarheid, ter uitvoering van artikel 9 van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaams Gewest inzake het gemeenschappelijk nautisch beheer in het Scheldegebied van 21 december 2005, in de artikelen 13 tot en met 23.

Voor de duidelijkheid wordt ervoor geopteerd om voortaan artikel 3 van het Walradarverdrag uit te voeren in een afzonderlijk Besluit van de Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart omtrent het verstrekken van informatie afkomstig uit de walradarketen Westerschelde, in uitvoering van artikel 3 van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake het aanleggen van een walradarketen langs de Westerschelde en haar mondingen (hierna Walradarbesluit).

Om de leesbaarheid te vergroten, bevat het eerste Hoofdstuk de definities van enkele begrippen die worden gebruikt in dit Walradarbesluit.

Hoofdstuk II en III bevatten de regelingen voor verzoeken om respectievelijk Walradar- en Incidentinformatie.

Walradarinformatie

De langs de Westerschelde en haar mondingen aangelegde walradarketen bevat, naast informatie betreffende radarbeelden en per marifoon gevoerde gesprekken, ook andere informatie, zoals gegevens uit het Automatic Identification System (AIS). Deze informatie wordt Walradarinformatie genoemd.

Een gedeelte van de Walradarinformatie valt onder de bescherming van de vertrouwelijkheid voorzien in, onder meer, artikel 24 van de Monitoringrichtlijn en artikel 9 van de RIS-richtlijn.

In artikel 9 van de RIS-richtlijn gaat het bijvoorbeeld om verkeersgegevens (gegevens die worden verwerkt voor het uitwisselen of overbrengen van informatie tussen RIS-gebruikers) en locatiegegevens (gegevens die worden verwerkt en waarmee de geografische positie van het schip kan worden bepaald).

In artikel 24 van de Monitoringrichtlijn gaat het onder meer om gegevens die zijn opgenomen in de eerste bijlage bij de richtlijn, zoals:

- identificatie van het schip (naam, roepnaam, IMO-identificatienummer of MMSI-nummer);
- haven van bestemming;
- verwachte tijd van aankomst in de haven van bestemming of bij het loodsstation, zoals verlangd door de bevoegde instantie en verwachte tijd van afvaart uit die haven;
- totaal aantal opvarenden;
- informatie over de lading en, bij aanwezigheid van gevaarlijke stoffen aan boord: hoeveelheid en IMO-klasse, correcte technische benaming van de gevaarlijke of verontreinigende stoffen, VN-nummers waar deze bestaan, IMO-risicoklassen overeenkomstig de IMDG, IBC en IGC-code en in voorkomend geval de klasse van het schip die voor INF-ladingen als bedoeld in voorschrift VII/14.2 vereist is, de hoeveelheden van dergelijke stoffen en indien zij worden vervoerd in voor vrachtvervoer bestemde laadeenheden, behalve tanks, de identificatienummers daarvan;
- adres waar uitgebreide informatie over de lading kan worden verkregen;
- voor een schip dat een in een lidstaat gelegen haven verlaat: verwachte tijd van afvaart uit de haven van vertrek of uit het loodsstation, zoals verlangd door de bevoegde instantie en verwachte tijd van aankomst in de haven van bestemming;
- voor een schip dat vanuit een buiten de Gemeenschap gelegen haven komt en naar een in een lidstaat gelegen haven vaart: verwachte tijd van aankomst in de haven van bestemming of bij het loodsstation, zoals verlangd door de bevoegde instantie;
- bevestiging dat aan boord een lijst, manifest of passend laadplan aanwezig is dat gedetailleerde gegevens bevat over de gevaarlijke of verontreinigende stoffen die worden vervoerd en over de plaats waar deze zich aan boord bevinden;
- datum en tijdstip;
- positie in breedtegraad en lengtegraad of ware peiling en afstand in zeemijlen ten opzichte van een duidelijk vastgesteld oriëntatiepunt;
- koers;
- snelheid;
- totaal aantal opvarenden;
- kenmerken en geschatte hoeveelheid bunkerbrandstof voor schepen die meer dan 1.000 ton bunkerbrandstof meevoeren;
- navigatiestatus.

In artikel 4 van het Walradarbesluit wordt aangegeven: “Het is de in artikel 2 vermelde verzoekers niet toegestaan om de walradarinformatie, die ter beschikking werd gesteld, te gebruiken voor andere doeleinden dan, waarvoor de toegang werd verleend, zoals beschreven in de overeenkomst vermeld in artikel 5.2, noch om deze walradarinformatie te hergebruiken, de data-integriteit aan te passen, te

verspreiden voor commerciële doeleinden. Alleen in uitzonderlijke gevallen en met schriftelijke toestemming onder voorwaarden van de Permanente Commissie is het de in artikel 2 vermelde verzoekers toegestaan walradarinformatie, die hen ter beschikking is gesteld, door te geven, te delen of zelf toegang ertoe te verlenen aan derden.”.

Er zal slechts worden ingestemd met een verzoek om afgifte van informatie dat afkomstig is van een (Nederlands of Belgisch) orgaan of instantie als bedoeld in artikel 2 van het Walradarbesluit. Verzoeken om informatie afkomstig van particulieren zullen worden afgewezen.

Onder voorwaarden en in uitzonderlijke gevallen kan de Permanente Commissie schriftelijk toestemming geven aan verzoekers om walradarinformatie door te geven, te delen of zelf toegang ertoe te verlenen aan derden. Uitzonderlijke gevallen zijn o.a.: doorgifte van walradarinformatie via een interface van een orgaan of instantie onder artikel 2 van het Walradarbesluit aan andere overheidsdiensten.

Deze terughoudende opstelling ten aanzien van het ter beschikking stellen van walradarinformatie vloeit voort uit de verantwoordelijkheid van de Permanente Commissarissen voor een optimaal functioneren van de walradarketen.

Daarvoor is onder meer nodig dat er tussen de betrokken deelnemers aan het scheepvaartverkeer op de Westerschelde, zijnde de medewerkers aan de wal, de loodsen en de deelnemers aan het scheepvaartverkeer, een optimale uitwisseling van gegevens kan plaatsvinden. Pas dan zal er sprake zijn van een goede verkeersbegeleiding en zal de vlotheid van het verkeer optimaal gewaarborgd zijn.

Eén van de voorwaarden voor een zo effectief mogelijke informatie-uitwisseling is de zekerheid van de betrokken partijen dat de geregistreerde gegevens in principe slechts gebruikt worden voor het doel, waartoe zij bestemd zijn, namelijk ter begeleiding van het scheepvaartverkeer en niet ten behoeve van bijvoorbeeld commerciële doeleinden.

Slechts wanneer er sprake is van een gerechtelijke procedure, schadeverhaal of van een (voorlopig) onderzoek naar de toedracht van een scheepsramp, waarbij walradarinformatie zou kunnen bijdragen aan de rechtsvinding of het achterhalen van de oorzaken van de ramp, zijn de Permanente Commissarissen van mening dat zij hun medewerking hieraan moeten verlenen en zijn zij derhalve bereid in te stemmen met een hiertoe strekkend verzoek, al dan niet van de rechter.

De informatie die uit de walradarketen beschikbaar komt, bevat onder meer ook gegevens die betrekking hebben op de organisatie en de werking van bedrijven en schepen; bekendmaking van deze informatie zou concurrentievervalsing kunnen veroorzaken. Om die reden zal in de overeenkomst slechts beperkte terbeschikkingstelling van informatie kunnen worden toegestaan.

Bijkomend, heeft een gedeelte van deze gegevens betrekking op gevaarlijke en verontreinigende stoffen aan boord van een schip; deze informatie kan een invloed hebben op de openbare orde en veiligheid. Deze informatie moet bekend zijn bij de bevoegde autoriteiten om, indien nodig, o.a. efficiënt te kunnen ingrijpen bij een ongeval, maar mag voor het overige niet worden verspreid, gedeeld, of anderszins worden doorgegeven voor commerciële of andere doeleinden of voor hergebruik.

In artikel 4 wordt daarom de bescherming geregeld van de walradarinformatie, waartoe niet zonder meer toegang kan worden verleend, door uitdrukkelijk te bepalen dat verzoekers die, voor specifieke doeleinden, toegang krijgen tot walradarinformatie, deze walradarinformatie niet mogen gebruiken voor andere doeleinden dan, waarvoor de toegang werd verleend, noch om deze walradarinformatie

te hergebruiken, te verspreiden voor commerciële doeleinden, anderszins door te geven of te delen, of zelf toegang ertoe te verlenen aan derden.

Ook als aan een havenkapiteinsdienst/havenmeester of aan een overheidsdienst walradarinformatie wordt ter beschikking gesteld, mag deze niet zelf toegang verlenen aan derden tot de henzelf ter beschikking gestelde walradarinformatie.

Alleen bij het bestaan van een bijzonder belang kan, door het opstellen van een schriftelijke overeenkomst, (een selectie uit) de walradarinformatie ter beschikking worden gesteld aan een verzoeker. In de schriftelijke overeenkomst wordt o.a. bepaald c.q. voorgeschreven welke gegevens worden verstrekt, in welke vorm en onder welke voorwaarden.

Immers, één van de voorwaarden voor een zo effectief mogelijke informatie-uitwisseling, is de zekerheid van de betrokken partijen dat de walradarinformatie slechts gebruikt wordt voor het doel waartoe zij bestemd is, namelijk ter begeleiding van het scheepvaartverkeer of een ander doel dat met de begeleiding van het scheepvaartverkeer verenigbaar is en niet ten behoeve van bijvoorbeeld commerciële doeleinden.

Als het gaat om persoonsgegevens, is de Verordening 2016/679/EU van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)), eveneens van toepassing.

Voor gegevensuitwisseling buiten EU/EER is de belangrijkste regel dat persoonsgegevens alleen mogen worden doorgegeven naar derde landen, die een passend beschermingsniveau hebben. De artikelen 45, 46 en 49 van de AVG en de Richtsnoeren inzake afwijkingen op grond van artikel 49 van Verordening 2016/679 van de European Data Protection Board (EDPB), zijn hier specifiek van toepassing.

Hergebruik van Walradarinformatie is uitdrukkelijk verboden. Bijkomend, moeten de verzoekers c.q. ontvangers aantonen dat de passende technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de vertrouwelijkheid van de gevoelige gegevens en van de persoonsgegevens te waarborgen, door bijvoorbeeld anonimiseren van gegevens.

In artikel 6 staat dat: “Als de walradarinformatie die ter beschikking wordt gesteld, ook persoonsgegevens omvat, wordt er bijkomend bij de in artikel 5 vermelde overeenkomst, ook een protocol over de elektronische mededeling van persoonsgegevens afgesloten.”. Partijen die Walradarinformatie ontvangen, ontvangen tevens een protocol en overeenkomst en zullen zich aan de voorwaarden in het protocol en overeenkomst moeten houden.

De bewaartermijn van de logbestanden die toegang geven tot de verzochte Walradarinformatie, niet incidentinformatie zijnde, is gesteld op 30 dagen.

De bewaartermijn van walradarinformatie is afhankelijk van de herkomst van de walradarinformatie, maar kan in zijn algemeenheid conform de Archiefwet gesteld worden op 10 jaar. Uitzonderlijk is een bewaartermijn van 50 jaar van toepassing voor historische gegevens.

Andere vragen om walradarinformatie, dan de vragen bedoeld in Hoofdstuk II en Hoofdstuk III, worden geregeld in Hoofdstuk IV.

Incidentinformatie

De tot de walradarinformatie behorende radarbeelden en per marifoon gevoerde gesprekken kunnen onder voorwaarden worden bewaard en afgegeven naar aanleiding van een concreet maritiem incident. Deze informatie wordt incidentinformatie genoemd.

Incidentinformatie bevat, zowel opnames van gegevenssensoren o.a. radarbeelden, als marifoongesprekken, als andere relevante informatie.

Op grond van artikel 3 van het Walradarverdrag wordt deze informatie alleen met toestemming van en onder de voorwaarden bepaald door de Permanente Commissarissen ter beschikking gesteld aan derden.

De voorwaarden, waaronder incidentinformatie bewaard c.q. afgegeven wordt zijn:

- het belang van de verzoeker;
- een onderbouwing van het specifiek doel, waarvoor de incidentinformatie gebruikt gaat worden. Dit doel kan o.a., dus niet limitatief, zijn:
 - veiligheidsdoeleinden;
 - gerechtelijke doeleinden;
 - politionele doeleinden.

Louter commerciële doeleinden zijn hier uitgesloten.

De IALA-Richtlijn G1118 betreffende het rapporteren en opnemen van maritieme ongevallen/incidenten, met inbegrip van “near-miss”-situaties die verband houden met verkeersbegeleiding of VTS, voorziet in de mogelijkheid om te leren uit ongevallen, incidenten en situaties die een “near-miss” inhouden. Daarom wordt ook voorzien in de mogelijkheid om incidentinformatie ter beschikking te stellen ter ondersteuning van opleidings- en trainingsdoeleinden.

Aangezien incidentinformatie ook persoonsgegevens kan bevatten, is de Verordening 2016/679/EU van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna: AVG of GDPR), hier van toepassing.

Voor gegevensuitwisseling buiten EU is de belangrijkste regel dat persoonsgegevens alleen mogen worden doorgegeven naar derde landen, die een passend beschermingsniveau hebben. De artikelen 45, 46 en 49 van de AVG en de Richtsnoeren inzake afwijkingen op grond van artikel 49 van Verordening 2016/679 van de EDPB, zijn hier specifiek van toepassing.

De IALA-Richtlijn G1118 beschouwt het als essentieel dat een VTS derwijze uitgerust is, dat alle relevante informatie met betrekking tot ongevallen, incidenten en situaties die een “near-miss” inhouden, wordt opgenomen en bewaard. Deze gegevens worden 30 dagen opgeslagen.

Incidentinformatie kan op schriftelijk verzoek van de verzoekers genoemd in artikel 13 in bewaring worden genomen, doch uitsluitend mits het verzoek wordt ingediend binnen de 30 dagen nadat het incident, waarop het verzoek betrekking heeft, heeft plaatsgevonden. Zonder verzoek worden de gegevens na het verstrijken van deze termijnen automatisch verwijderd.

Verzoekers genoemd in artikel 13 g. en h. kunnen alleen succesvol een verzoek indienen, als zij voldoende aannemelijk kunnen maken dat zij voldoen aan de genoemde wet- en regelgeving en diens cliënt onomstotelijk verklaard dat de betreffende verzoeker diens belangen behartigt en daarvoor toestemming heeft verleend. Voorgaande kan o.a. onderbouwd worden door een gerechtelijke beschikking of voldoende onderbouwd verzoek.

Het verzoek bevat:

- Vermelding van de bij het incident betrokken vaartuig(en), maritieme infrastructuur o.a. seinen, lichten en boeien of anderszins aanwezige objecten.
- Locatiegegevens bv. aanduiding van de verkeerscentrale of vaarweg(gebied).
- De marifoonkanalen die verzoeker wenst te beluisteren.
- Tijdsperiode: de periode die verzoeker wenst te laten opslaan voorzien van aanvangstijd en eindtijd.
- Doeleinde(n), waarvoor de incidentinformatie dient.

Zodra BET-SRK het verzoek tot bewaring ontvangen heeft, ontvangt de verzoeker een email met daarin de ontvangstbevestiging, het besluit op grond van het doel met motivering wel of geen bewaring en indien bewaring het GNB-kenmerk, waaronder de incidentinformatie in een door de Permanente Commissie bepaald formaat opgeslagen wordt.

Het is mogelijk dat door technische problemen o.a. tijdelijke uitval systemen of defecte radar, geen incidentinformatie werd opgeslagen. Verzoeker kan in dat geval geen aanspraak doen op deze incidentinformatie.

De bewaartermijn van incidentinformatie is 26 weken. Na een schriftelijk verzoek met daarin vermeld het belang/doel van de aanvraag, minstens 1 week vóór het verstrijken van de bewaartermijn, mag de bewaartermijn worden verlengd met 26 weken met een maximum bewaartermijn inclusief verlengingen van 3 jaar of tot afgifte van de incidentinformatie.

Slechts wanneer er sprake is van een gerechtelijke procedure of van een onderzoek naar de toedracht van een maritiem incident, waarbij de veiligheid van scheepvaart en gebruikers van de vaarweg in het geding is en/of waar de fysieke leefomgeving ernstige hinder c.q. schade van ondervindt of had kunnen ondervinden, waarbij walradarinformatie zou kunnen bijdragen aan de rechtsvinding of het achterhalen van de oorzaken, kan informatie met betrekking tot incidentinformatie worden afgegeven mits hiertegen bij of krachtens verdrag, wet- en regelgeving of om andere zwaarwegende redenen, beletsel bestaan. In aanvulling hierop kunnen aan de inzage of verstrekking van gegevens voorschriften en beperkingen worden verbonden.

Bij het verstrekken van walradarinformatie worden gegevens van andere personen, voor zover mogelijk, anoniem gemaakt. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat andere schepen, passanten niet betrokken bij het incident wel beperkt zichtbaar zijn, zodat de beelden niet volledig gemanipuleerd kunnen worden.

Het verzoek tot afgifte van incidentinformatie kan, indien deze worden ingediend door een orgaan of instantie als bedoeld in artikel 13 a. t/m f., binnen 30 dagen nadat het incident waarop het verzoek betrekking heeft plaatsgevonden, ingewilligd worden.

De afgifte van incidentinformatie gebeurt voor verzoekers onder artikel 13 a. t/m f. in een door de Permanente Commissie bepaald formaat op een door het BET-SRK aangegeven platform, onder vermelding van het kenmerk. De verzoeker haalt binnen 30 dagen na melding van het BET-SRK, de incidentinformatie van het platform af.

Instructiebijeenkomst

Incidentinformatie die bewaard wordt kan zonder deskundige toelichting gemakkelijk leiden tot onjuiste conclusies. Voor de onder artikel 13 g. en h. genoemde verzoekers is zodoende bepaald dat, inzage en afgifte van de incidentinformatie uitsluitend tijdens/na een instructiebijeenkomst

plaatsvind. De tijdens de instructiebijeenkomst gegeven instructies zijn louter van een technische aard, er worden geen uitspraken gedaan ten aanzien van de schuldvraag.

Tijdens de instructiebijeenkomsten wordt een video op maat gemaakt met daarin de evidente radarbeelden, aanvullende informatie en marifoonkanalen.

De incidentinformatie wordt afgegeven na de instructiebijeenkomst door de gemaakte video te delen via het door BET-SRK aangegeven platform of de door verzoekers aangeleverde gegevensdrager, onder vermelding van het kenmerk. De verzoeker haalt binnen 30 dagen de incidentinformatie van het platform af.

Vanuit technische en financiële overwegingen behoudt BET-SRK zich het recht voor om incidentinformatie die minimaal 1 jaar in bewaring is om te zetten naar een videobestand. Deze video bevat de gehele bewaarde incidentinformatie en kan uit meerdere videobestanden bestaan, afhankelijk van de duur van het incident en de verzochte marifoonkanalen.

De verzoeker kan geen aanspraak maken op de videobestanden, zolang hij niet voldoet aan de voorwaarden voor afgifte van incidentinformatie. Als verzoeker voldoet aan de voorwaarden voor afgifte, dan zal verzoeker de onbewerkte videobestanden ontvangen. In de instructiebijeenkomst zal de onbewerkte video worden geïnstrueerd. De onbewerkte videobestanden behouden de bewaringstermijn incl. verlengingen van in totaal maximaal 3 jaar.

Hoofdstuk V bevat de overgangsregeling.

Overgangsregeling

Overeenkomsten betreffende Walradarinformatie, die opgemaakt zijn volgens de Regeling Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart inzake openbaarheid van 18 september 2008 moeten voldoen aan de vereisten van artikel 5 en/of 6 van het Walradarbesluit.

Als de overeenkomst nog niet voldoet, maar met een actualisering wel kan voldoen aan de vereisten, dan zal een nieuwe overeenkomst worden opgesteld conform het Walradarbesluit.

Indien actualisering onmogelijk is, doordat de overeenkomst in strijd is met de vereisten in artikel 5 en/of 6 c.q. indien wel toestemming is verleend door de Permanente Commissie, maar geen rechtmatige overeenkomst is opgemaakt, dan wordt na schriftelijke mededeling door de Permanente Commissie, de verstrekking van walradarinformatie gestopt en kunnen verzoekers een nieuw verzoek indienen conform het Walradarbesluit.

Verzoekers met reeds bewaarde incidenten volgens de Regeling Permanente Commissie van Toezicht op de Scheldevaart inzake openbaarheid van 18 september 2008 krijgen met ingang van het Walradarbesluit, een aankondiging met de mogelijkheid om met een schriftelijk verzoek, conform artikel 15 voorzien van het huidige belang van de verzoeker en het doel, de bewaartermijn steeds met 26 weken te verlengen tot een maximum van 3 jaar of tot afgifte van de incidentinformatie.

Als het schriftelijk verzoek wordt ingewilligd, dan valt deze incidentinformatie vanaf die datum binnen de regels van het Walradarbesluit.

Als verzoeker niet binnen 3 maanden na inwerkingtreding van het Walradarbesluit een schriftelijk verzoek indient, dan vervalt de incidentinformatie en wordt deze verwijderd.

Vervolgens behandelt Hoofdstuk VI de inwerkingtreding.